NOAPTEA FANTASMELOR

BOGDAN FICEAC

Lumea asta-i cum o vezi.
Iar cealaltă cum o crezi.
Lumea asta nu-i aşa.
Iar cealaltă-i altceva.

Ifrim îşi croi drum printre mese şi se prăvăli pe taburetul din colţ.

— O ţuică, Anghele! comandă cu privirea aţintită spre bezna din spatele geamurilor. Se simţea cuprins de o nervozitate stranie, pe care nu putea şi nici nu voia de fapt s-o supună voinţei lui. Şterse cu mîneca hainei abureala de pe geam şi se aplecă, încercînd să desluşească bolta cerului. Vălătuci de nori denşi se învolburau, se roteau din ce în ce mai repede lăsînd numai arareori cîte o rază de lună să pătrundă spre ogrăzile pustii. Undeva departe, un cîine începu să urle prelung.

— Ce dracu' te tot holbezi în noapte? înjură cîrciumarul, trîntindu-i pe masă cinzeaca de ţuică. Mîine, poimîine au să-ţi iasă ochii din cap ca la melc.

— E timpul, Anghele... au să vină din nou... e vremea **lor...** îngînă Ifrim surescitat.

Cîrciumarul şterse cele cîteva fărîmituri de pe faţa de masă, îşi îndesă cîrpa la brîu şi se îndepărtă bombănind.

— Eşti ca piaza rea, Ifrime, doar stai şi pîndeşti... într-o zi am să te dau pe uşă afară.

Ifrim nu-l asculta. Se rezemase de peretele înnegrit şi-i cerceta pe cei de la mese cu ochii aprinşi. Oamenii nu îndrăzneau să-l înfrunte. Ştiau că presimţirile lui se adeveresc întotdeauna. Stăteau posomorîţi, plutind parcă în fumul de ţigară şi în aburul cu miros acru, de sudoare. Din cînd în cînd se uitau furişat spre geamurile luminate de rare luciri albăstrii.

La masa din mijloc, alături de şeful de post, Ilie Toader îşi înfipse mîinile în chimirul ce sta să plesnească sub apăsarea burţii şi rosti sunător, încercînd să risipească încordarea.

— Ifrime, ce-ţi mai face, bă, muierea? Nu ţi-e frică s-o laşi singură pe-o noapte ca asta? Se uită roată către cei din jur şi dinţii de aur îi sclipiră

într-un zîmbet rău, care se lăţea pe măsură ce întîlnea priviri complice.

Ifrim simţi o gheară de fier sfîrtecîndu-i inima. Maria... Bănuiala îl tortura noapte de noapte, uneori pînă la ivirea zorilor. Îşi muşcă buzele uscate şi unghiile i se înfigeau în palme. Durerea din piept, tot mai adîncă, îl înnebunea. Încercă să se mintă că Ilie Toader pusese întrebarea întîmplător, negăsind altceva pentru a abate atenţia sătenilor de la ceea ce urma să se petreacă după primul cîntat al cocoşilor. Însă dispreţul şi răutatea de pe feţele oamenilor îl izbiră aproape material, făcîndu-l să vibreze ca o lamă de oţel. Mîna i se îndreptă singură spre cuţitul de la brîu.

Un fulger depărtat ilumină din nou geamurile. Oamenii tresăriră şi îngrijorarea le adînci cutele frunţilor. Chiar şi zîmbetul lui Ilie Toader dispăru de pe obrajii buhăiţi.

Ifrim se înmuie şi mîna îi părăsi cuţitul. Ce puteau ei să înţeleagă? În noaptea asta el se va duce acolo şi va uita de nemernicia lumii, de Maria, de tot... Apucă paharul de ţuică şi îl goli dintr-o singură sorbitură. Simţi lichidul arzător, cum se împrăştie în corp făcîndu-i durerea suportabilă. Într-un tîrziu, chinuit de un gînd vechi, murmură mai mult pentru sine.

— Avem loc cu toţii în lumea asta, nea Toadere. Avem loc cu toţii...

Un cal necheză în spatele cîrciumii şi deasupra ferestrei se auzi fîlfîitul greoi al unei păsări de noapte. Speriaţi de scîrţîitul uşii, oamenii întoarseră capetele. Ilie Toader se răsuci şi el, neliniştit, însă cînd îl zări pe cel din prag, chipul i se însenină.

— Pe unde umbli, măi, Simioane? Se ridică pe jumătate şi trase încă un scaun la masă. Ia loc, Anghele, încă un pahar şi o sticlă cu vin.

Noul venit nu se obosi să salute. Părul negru lucea dat cu ulei de nucă, şi pe faţa osoasă, o mustăcioară tunsă cu grijă urmărea buza de sus arcuită sfidător.

Se tolăni pe scaun, făcîndu-l să trosnească sub greutatea lui.

— N-am vreme, nea Toadere, aruncă plictisit. Am de lucru în noaptea asta.

Ilie Toader se înnegură.

— Nu te mai potoleşti, Simioane. Ce ţi-o fi lipsind?

— Am văzut flăcările

— Eh, flăcările. Toţi le-au văzut, n-aduc decît necazuri. Nu te băga singur în bucluc. Ascultă-mă, sînt om bătrîn.

Simion vru să răspundă tăios, dar îl întrerupse venirea cîrciumarului. Anghel şterse cu cîrpa urmele de vin, îi aşeză în faţă un pahar şi îl umplu. Se depărtă lăsînd pe masă sticla începută.

Şeful de post strivi în farfurioară mucul de ţigară şi îşi netezi mustaţa groasă, îngălbenită de nicotină.

— Măi, Simioane, am şi aşa destule necazuri. Nu te duce **acolo.** Ce spune lumea nu sînt vorbe în vînt.

— Nu mă sperii eu cu una cu două.

— Părintele Voronca, îşi aminti Ilie Toader, zicea că azi-dimineaţă a găsit icoana Maicii Domnului căzuta din cui. Şi candela era spartă. Semn rău.

— O fi gustat cam mult din vinul cel nou de împărtăşanie, rîse tînărul, însă privirile încremenite ale celor din jur îi tăiară repede cheful.

— Nu-i de glumă, Simioane. Am auzit chiar eu azi noapte găinile cîntînd cocoşeşte.

— Dumneata crezi în lucruri de-astea? se enervă Simion

— În multe n-am crezut. Şi-acum...

Geamurile se luminară iarăşi, albăstrui şi o pală de vînt deschise uşa trîntind-o de perete. Oglinda ovală, pătată de muşte, se desprinse din agăţătoare şi se prăbuşi pe podea sfărîmîndu-se în zeci de bucăţele. Anghel oftă înciudat şi scoase de sub tejghea o mătură şi un făraş. Traversă încăperea înjurînd printre dinţi, închise uşa şi începu să adune cioburile. Oamenii îi urmăreau mişcările uitîndu-se din cînd în cînd către Simion. Bărbatul izbucni înfuriat:

— Şi ăsta-i semn rău, nu-i aşa? V-aţi prostit cu toţii! Las' că mai vorbim noi mîine dimineaţă! Nu mor eu chiar aşa de repede!

Se opri brusc, zărind în colţ privirea scînteietoare a lui Ifrim aţintită asupra lui. Intensitatea urii ce o citi pe faţa celuilalt îl derută pentru o clipă. Îşi regăsi însă imediat stăpînirea de sine, uită de furie şi se aşeză încet pe scaun.

— Maria-i acasă, Ifrime?

Oamenii înmărmuriră. Ifrim ţîşni ca un arc şi scoase cuţitul. Tremura de mînie şi în tîmple sîngele îi zvîcnea cu lovituri de ciocan. Se repezi spre masa din mijloc împingîndu-i violent pe cei din calea lui. Simion se ridică şi el, încordat, aşteptîndu-l.

Cu o agilitate puţin previzibilă, şeful de post înşfăcă arma atîrnată de spătarul scaunului şi o îndreptă spre Ifrim armînd-o.

— Linişteşte-te, Ifrime! strigă tunător. Te-mpuşc, pe Dumnezeul meu. Te-mpuşc dacă mai faci un singur pas!

Ifrim oscilă cîteva clipe, dar se opri văzînd degetul albit cum micşorează cursa trăgaciului. Neputinţa îl dobori. Simţi durerea din piept reve-

nindu-i copleşitoare, orbindu-l, înmuindu-i genunchii. Întîi Maria, şi-acum Simion, care le spusese tuturor că văzuse flăcările şi că e hotărît să meargă la **ei** să-i înfrunte. Îl ura cum n-ar fi crezut că poate urî pe cineva. Se întoarse încet, gîrbovit şi se aşeză la masă. Anghel îi puse în faţă încă o cinzeacă de ţuică. Îl bătu pe umăr şi se depărtă.

Simion apucă paharul şi bău fără să-şi desprindă privirile de colţul în care se retrăsese Ifrim. Şeful de post îl urmărea încordat şi îl prinse de mînă bănuind că are de gînd să mai spună ceva.

— Simioane, e mai bine să pleci.

Tînărul se smulse enervat din strînsoare, însă privirea tăioasă a jandarmului îl făcu să înţeleagă că nu avea rost să mai continue. Se aplecă totuşi spre Ilie Toader şi clipi cu viclenie din ochi arătînd spre masa din colţ.

— Mă grăbesc, nea Toadere. Mai am un drum de făcut.

Ilie Toader nu gustă destăinuirea. Clătină încruntat din cap, urmărindu-l cum se îndreaptă spre uşă.

— Ai grijă, Simioane. Ai grijă...

Pentru o clipă, silueta bărbatului se contură în prag pe fondul unei lumini albastre, apoi dispăru în noapte. Din depărtare se auzi de trei ori ţipătul unei cucuvele.

La masa lui, Ifrim rotea degetul umed pe buza paharului, făcîndu-l să sune prelung. Părea calm, însă în ochii îngustaţi apăruse o luminiţă ciudată. Nici măcar cei din apropierea lui nu auziră ce spune.

— Am fi avut loc cu toţii în lumea asta...

*

Femeia ridică fruntea lăsînd vîntul să-i răvăşească pletele. Şuviţele de păr îi atingeau obrajii ca şi cum degete nevăzute s-ar fi jucat mîngîind-o. Coborî treptele pridvorului şi se învioră punînd tălpile goale pe iarba mătăsoasă şi umedă. Alergă spre poartă, însă nu reuşi să distingă nimic în bezna drumului. În fugă, sînii îi jucară, întăriţi de răcoarea nopţii, şi frecuşul sfîrcurilor pe pînza cămăşii îi produse o nebănuită voluptate. Deasupra, văzu cu bucurie cum zdrenţele de nori încep să se risipească, lăsînd să apară discul argintiu al lunii. Se întoarse repede spre casă şi îşi desfăcu brîul cu mişcări febrile. Icnind, îl aruncă de cîteva ori spre cer, apoi se înălţă pe vîrfuri şi bătu streaşina cu el murmurînd cuprinsă de dorinţă:

Lună, lună,
Doamnă bună,
Bun cal ai
Şi frîu n-ai.
La ursita mea te du
Şi iubitul mi-l adu.
Către mine să-l porneşti
Peste cîmpuri să-l goneşti,
Prin pădure fără sine
Şi prin sat fără ruşine.

Se opri ostenită, cu privirile spre globul uriaş, măturat de fuioarele negre ale norilor. Tresări, simţind pe umeri asprimea unor palme puternice, dar nu se întoarse. Recunoscu mîngîierile, răsuflarea caldă a bărbatului, sărutările ce îi furnicau pielea gîtului. Bucuria o invadă năvalnică.

— Simioane... am crezut că n-ai să mai vii...

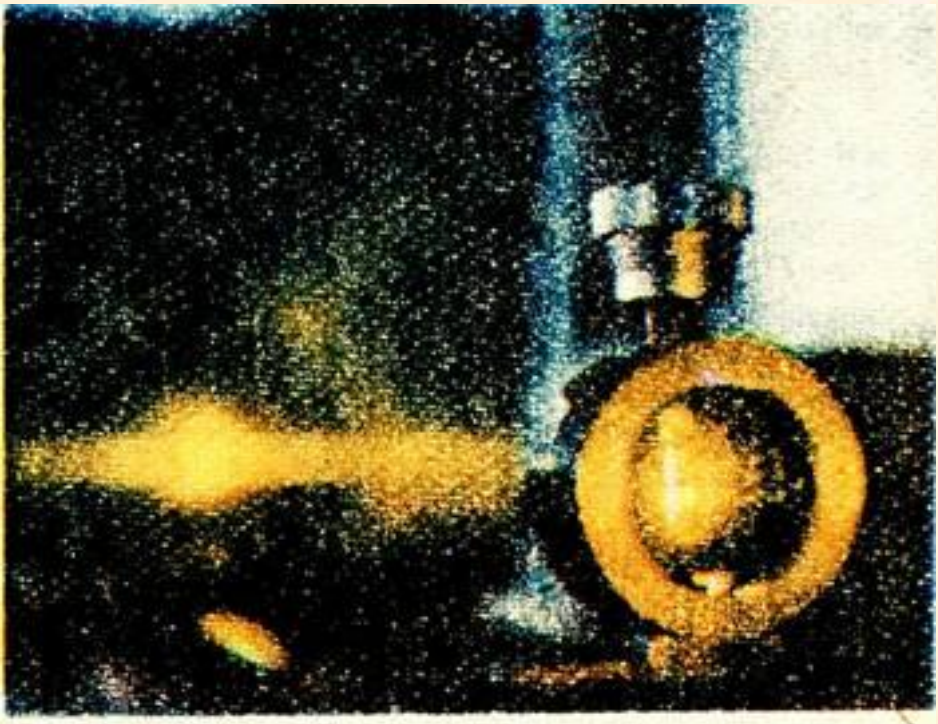

Fotografie de LUCIAN IONICĂ

Bărbatul îi desfăcu înfierbîntat şnurul cămăşii, îi dezgoli umerii şi îi scoase la iveală sînii pietroşi. Ameţită de dorinţă, femeia se răsuci desprinzîndu-se din îmbrăţişare şi îl prinse de mînă.

— Vino... haide, ce mai aştepţi?

Simion însă rămase pe loc. Ea îl privi surprinsă, neînţelegînd ce se petrece, de ce întîrzie.

— N-am vreme. Marie, oftă bărbatul... în noaptea asta n-am vreme... mîine seară...

Se apropie s-o sărute, însă femeia încremenise neluîndu-l în seamă. Privea dincolo de el, spre drumul pe care se contura tot mai apropiată silueta unui om.

— Dumnezeule, Ifrim! îngăimă sugrumată de spaimă.

Simion se aplecă şi îşi apăsă gura pe buzele ei îngheţate. Şopti liniştitor.

— Nu-ţi fie teamă, am să fiu prin preajmă.

O mîngîie pe obraz şi se furişă spre gardul de nuiele din spatele casei. De cum îl zări, uită de Maria. Luă tîrnăcopul rezemat de un par şi porni în fugă prin grădini, către marginea de miazăzi a satului, deasupra căreia plutea deja ceaţa luminiscentă cu irizaţii albastre.

Ifrim zări umbra ce se pierdea în întuneric şi pieptul îi plezni de furie. Se repezi în curte cu ochii împăienjeniţi, trecu pe lîngă Maria împingînd-o brutal şi alergă spre gard, pe urmele fugarului. În grădină însă, nici un semn al prezenţei celuilalt. Zeci de licurici roiau deasupra tufelor de ardei şi, printre bulgării de pămînt, cîţiva greieri continuau să cînte netulburaţi.

Simţi că îl îneacă mînia. Din cîteva salturi ajunse la femeia care stătea năucă în mijlocul curţii, acoperindu-şi sînii cu braţele încrucişate. O pocni cu sete, îşi încleştă mîna în părul ei şi o trînti la pămînt.

— Căţea... mi-ai spurcat casa, mugi, împroşcînd-o cu stropi de salivă, eşti în călduri... las' că te răcoresc eu...

O lovi cu picioarele, întărîtat, ţinînd mîna încă înfiptă în pletele ei. Femeia se apăra ferindu-şi faţa cu braţele, gemînd surd, însă fără să-i ceară iertare.

Ifrim se opri abia cînd simţi oboseala îndurerîndu-i muşchii. Mînia făcu loc unei deznădejdi adînci şi fără leac. Totul se sfîrşise. Lumea devenise pentru el îngrozitor de pustie.

Privi spre femeia ce îi fusese soţie şi goliciunea pulpelor argintate de lună îl scîrbi. Îşi aminti de celălalt, care venise să se bucure de carnea ei şi furia îl cuprinse iarăşi.

— Pe Maria mi-ai luat-o, scrîşni cu ochii scăpărînd de ură, da' de **ei** n-ai s-apuci tu să-ţi baţi joc.

Porni spre grădina din spatele casei strîngînd în pumn mînerul cuţitului.

*

Stejarul îşi înălţa spre cer crengile noduroase încercînd să prindă în plasa lor neregulată globul plin al lunii. Ifrim se rezemă cu spatele de scoarţa aspră şi răsuflă adînc de cîteva ori pentru a-şi domoli bătăile inimii. O speranţă nedefinită îi apăruse în suflet. Aerul din jurul său răspîndea o lumină slabă, ce cobora în valuri din imensitatea cerului. Mirosul înţepător de usturoi devenea tot mai puternic.

Icnetele lui Simion risipiră vraja. Ifrim se răsuci atent şi îşi lipi obrazul de trunchiul stejarului. Rămase în ascunzătoare pîndind mişcările celuilalt.

Simion lovea îndîrjit cu tîrnăcopul. Pămîntul era tare, bulgări colţuroşi săreau rostogolindu-se în iarbă cu zgomot înfundat şi din cînd în cînd fierul scotea scîntei nimerind în pietre. Groapa ajunsese abia la jumătate de metru, dar el nu renunţa. În acest loc văzuse condensarea cea mai puternică a luminii albăstrui, unduind ca limbile unor flăcări şi aici trebuiau să se afle comorile. Muşchii îi jucau întăriţi de efort pe spatele gol, acoperit cu stropi de sudoare iar gîfîitul i se auzea tot mai zgomotos.

Ifrim strînse pumnii şi buzele i se albiră. Porni plecat, cu simţurile la pîndă, spre mica depresiune în care săpa celălalt.

Pe nesimţite, un sunet grav se înstăpîni peste cîmp şi o trepidaţie uşoară scutură frunzele stejarului. Perdeaua de lumină începu să se restrîngă, să se adune într-o coloană gigantică, translucidă, care se subţia pe măsură ce urca spre tăriile cerului, spre stele.

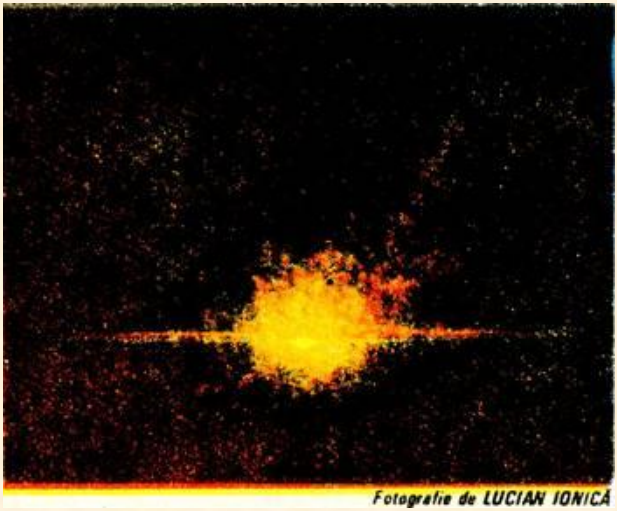

Fotografie de LUCIAN IONICĂ

Ifrim se lăsă la pămînt. Îl văzu cu bucurie pe Simion cum se zbătea

prins în interiorul coloanei, urlînd cu mîinile la cap, cu ochii ieşiţi din orbite. Corpul îi tremura cuprins de frisoane şi faţa i se înroşise ca focul. Căzuse în genunchi, apoi pe burtă şi începu să se tîrască spre marginea perdelei de raze. Cu un ultim efort se rostogoli în afară şi rămase întins pe spate, sleit de puteri.

Reflexe de toate culorile începură să joace înăuntru. Roiuri de stele minuscule pluteau într-o ceaţă lăptoasă, se uneau dînd naştere unor forme difuze, se despărţeau generînd norişori sclipitori. O logică anume le ghida mişcările şi după cîteva minute Ifrim putu să distingă cu ochii înlăcrimaţi de emoţie o lume halucinantă, conturîndu-se tot mai clară pe măsură ce se risipeau aburii. O lume tăcută, de o măreţie neînchipuită. Omul privea hipnotizat, cu pieptul prea strîmt pentru zbuciumul inimii. Văzu o piaţă largă, de marmură, lucind în ape albastre, străjuită de temple fabuloase, înalte pînă la cer. Pereţii le scînteiau de aur, încrustaţi cu desene ciudate. Vitralii enorme, frontoane sculptate în jad, arcade suple, suspendate în aer. Şi pretutindeni, printre pilaştrii clădirilor, pe deasupra pieţei, în văzduhul argintat, fiinţe înveşmîntate în raze pluteau într-o armonie perfectă. Bărbaţi şi femei, cu chipuri hieratice, de o frumuseţe nepămînteană, zburau lent, preocupaţi de gînduri neştiute.

Ifrim se simţi cuprins de o fericire fără seamăn. Uitase rîsul dispreţuitor al sătenilor, uitase de Maria, de nimicurile ce îi amărîseră viaţa. Şi-ar fi dorit ca noaptea să se prelungească la infinit, ca el să rămînă pentru totdeauna acolo, privind cu sufletul înfiorat lumea aceea minunată. Simion se ridicase în picioare, nevenindu-i să creadă ce bogăţii se iviseră în faţa ochilor săi. Erau atît de aproape, numai cîţiva paşi să facă şi le putea atinge cu mîna. Creaturile ce unduiau deasupra nu păreau ameninţătoare. Se abţinu însă, amintindu-şi de durerea ce îi arsese tîmplele mai înainte şi se uită cu atenţie în jur. Găsi în spatele său o cracă groasă, o ridică şi o arcui în mîini încercîndu-i rezistenta. Rînji mulţumit. Se putea apăra cu ea de strigoii zburători. Porni precaut spre oraşul de aur.

Ifrim îl urmărea apatic, dar cînd îi înţelese intenţia, inima i se contractă de spaimă.

— Simioane! răcni din străfundul pieptului, îngrozit. Simioane, opreşte-te!

Dar celălalt nu părea sau nu voia să-l audă. Mai avea doar cîţiva paşi! Se repezi către el sufocat de ură.

*

Comisarul se rezemase de stejar şi îşi curăţa meticulos noroiul de pe bocanci cu vîrful umbrelei. Întotdeauna avea ghinionul ăsta. Cînd trebuia să plece prin cine ştie ce coclauri, era sigur că va sosi acolo odată cu ploaia. Iar negura plumburie nu dădea nici un semn că va apare prea curînd soarele.

Plictisii, şeful de post urmărea cei cîţiva corbi ce croncăneau pe crengile umede şi negre.

La cîţiva metri în faţă, cadavrul lui Simion, gol pînă a brîu, zăcea întins pe spate, cu mîinile aruncate lateral. Părul mustind de apă i se amestecase cu noroiul de sub cap şi ochii sticloşi priveau spre cer, miraţi parcă de rana aceea din tîmplă. Medicul se ridică greoi şi îşi scoase ochelarii ştergîndu-i cu o bucăţică de piele.

— E mort de cel puţin zece ore. Osul temporal e zdrobit şi fragmente din el s-au înfundat în creier. După autopsie poate voi şti mai multe, deşi nu prea cred.

Comisarul se concentrase asupra unui glod cleios ce nu voia să se desprindă din scobitura tocului drept

— Cu ce a fost lovit?

— E un pietroi acolo, la nici un metru de capul lui. Deşi a plouat, se mai pot vedea urme de sînge în crăpături. Faţa i se schimonosi cu gura căscată şi un strănut zgomotos îi scutură corpul. Credeţi într-adevăr că a fost lovit de cineva?

Comisarul termină de curăţat bocancii şi şterse vîrful umbrelei de stejar. Mormăi, uitîndu-se spre cadavru

— N-o fi venit el pînă aici să se împiedice.

— Oricum, ipoteza există.

— Mulţumesc, domnule doctor, se enervă comisarul ca de fiecare dată cînd cineva se oferea să-i dea sfaturi şi să-l înveţe cum să-şi facă meseria. Dacă voi mai avea nevoie de dumneavoastră, ştiu unde să vă găsesc.

Medicul înclină din cap ofensat şi se răsuci pe călcîie, îndreptîndu-se către şareta împotmolită în drum. Corpul i se cutremură din nou sub violenţa unui strănut.

— Încă ceva, domnule comisar, zise glacial. Pielea cadavrului are o tentă roşiatică pe care nu mi-o pot explica. Ceva asemănător efectelor unei arsuri, sau opăriri, însă de o uniformitate nenaturală. Chiar şi la subsuoară înroşirea este la fel de intensă ca cea de pe restul corpului.

Se îndepărtă fără să mai privească înapoi. Urcă în şaretă şi biciui armăsarul, forţîndu-l să pornească la galop spre casele înnegrite de umezeală din marginea satului

— Cîrciule, cheamă oamenii să-l ia! ordonă comisarul şefului de post, arătînd cu bărbia spre mort.

— Am înţeles! zvîcni jandarmul în poziţie de drepţi şi-i fluieră scurt pe cei doi ţărani ce aşteptau gîrboviţi pe capra căruţei. Oamenii îndemnară calul şi coborîră panta, apropiindu-se de cadavru. Cel mai în vîrstă sări jos, se aplecă şi întinse palma brăzdata de crăpături spre faţa lui Simion. Îi incluse pleoapele murmurînd cu spaimă.

— Pînă la urmă te-au doborît strigoii, Simioane. Cu mîna ta ţi-ai făcut-o. Dumnezeu să te aibă în pază.

Îl apucă de umeri, se opinti ajutat de tînăr şi urcară cadavrul în căruţă. Îl aşezată pe culcuşul de paie şi îl acoperită cu o pătură zdrenţuită.

Comisarul îi urmări pînă ce se pierdură în zarea strivită de nori. Se urni apoi spre mica depresiune, căutînd să calce cît mai mult posibil pe smocurile de iarbă în groapa cu fundul băltind de apă. Tîrnăcopul stătea încă înfipt în noroi, ca şi cum posesorul lui ar fi trebuit să vină dintr-o clipă în alta să-şi reia lucrul.

— Cîrciule! strigă spre jandarm. Ce făcea ăsta aici?

— Căuta comori, domnule comisar. Văzuse flăcări aici cîteva nopţi la rînd şi venise să sape... Se întrerupse observînd încruntarea de pe chipul superiorului şi continuă oarecum jenat. Nu sînt poveşti, domnule comisar, credeţi-mă! Şi eu le-am văzut. Nu prea am somn şi ies uneori pe prispă să fumez o ţigară. Nopţi întregi le-am zărit deasupra locurilor ăstora, înalte pînă la cer. Nu glumesc, întrebaţi-l şi pe părintele Voronca sau pe Ilie Toader. Chiar şi pe domnul învăţător Dinescu. Le ştiu cu toţii...

— Bine, bine, îl opri comisarul agasat, cercetînd cu atenţie noroiul din preajma locului în care zăcuse mortul. Ştii pe cineva care ar fi vrut să-l omoare?

— În sat, poate Simion se încurcase cu muierile unora... Da' nimeni n-ar fi îndrăznit să-l urmeze pînă aici.

— Nu zău! le-o fi frică de strigoi...

Jandarmul, încurcat, scoase din buzunarul vestonului o foiţă de hîrtie, punguţa cu tutun şi îşi răsuci o ţigară. O aprinse trăgînd fumul adînc în piept şi vorbi căutîndu-şi cuvintele.

— Iertaţi-mă, domnule comisar, da' mulţi i-au văzut... strigoii vreau să spun... pluteau în flăcări... sau poate erau ielele... Simion n-a vrui să se

ferească... acu' e mort...

Comisarul renunţase să-i mai asculte bălmăjeala. Îl irita mai ales faptul că astfel de vorbe veneau de la un slujitor al legii. Ce pretenţii mai putea avea de la ceilalţi săteni!

O neuniformitate în aspectul smocurilor de iarbă îi atrase atenţia. Cu toată umezeala, unele dintre ele păreau veştede, chiar uscate. Privite mai îndeaproape, numai părţile superioare ale firelor arătau astfel, de parcă ar fi fost pîrjolite de undeva de sus, fără ca focul să afecteze rădăcinile. Urmări dispunerea ierburilor ofilite şi sesiză că formau un cerc uriaş, ale cărui porţiuni apăreau şi dispăreau printre denivelările terenului. Şeful de post îi observase încordarea. Cînd distinse şi el urmele de pe sol, faţa i se albi.

— Hora ielelor... ielele l-au ucis, domnule comisar...

— Termină cu prostiile! strigă comisarul înfuriat că nu putea găsi nici o explicaţie plauzibilă cercului de iarbă arsă. Îşi aminti şi de observaţia doctorului în legătură cu roşeaţa pielii mortului şi simţi că transpiră. Un început de îndoială i se cuibări în suflet. Dacă totuşi jandarmul... Nu, e ridicol! Trebuia să alunge astfel de gînduri absurde.

— Cine spuneai că a găsit mortul?

— Domnul învăţător Dinescu.

— Ce căuta pe cîmp cu noaptea în cap?

— Se ducea la Deleni, la gară, să ia nişte cărţi.

— Şi cum a văzut cadavrul tocmai aici. Bănuiesc că mergea pe drum, ca oamenii. Era imposibil să-l observe de acolo

Şeful de post rămase cu gura căscată. La aşa ceva nu se gîndise.

— Unde-i acum Dinescu? întrebă comisarul cu o asprime voită.

— La şcoală... cred că la şcoală...

— Să-l anunţi că după-amiază vreau să-i pun cîteva întrebări.

— Am înţeles.

Comisarul începu să urce panta domoală către stejar, sprijinindu-se în umbrelă. La rădăcina copacului făcu un mic popas pentru a privi din nou cercul de arsură care de aici se putea distinge în întregime. Era de mirare cum de nu-l văzuse din prima clipă. Jandarmul plecase să aducă şareta din drum şi statura lui puternică părea cioplită în piatră pe fundalul norilor umflaţi de apă. Dacă un asemenea om ajunsese să creadă în strigoi... Fiorul de neliniște îl străbătu parcă mai adînc şi comisarul îşi ridică reverele pardesiului.

— Cîrciule, întrebă după ce se aşeză în şaretă, ce duşmani zici că avea în sat Simion ăsta al vostru?

— Păi... unul ar fi Ifrim...

Masa era aşezată sub bolta de vie pe ramurile căreia mai rămăseseră doar cîteva frunze îngălbenite. Cerul înalt, sîngeriu, se acoperise cu nori subţiri, puternic arcuiţi, asemănători coastelor unui monstru gigantic ce înghiţise satul şi întreg pămîntul.

— Serviţi, domnule comisar, îl invită din nou Ilie Toader, umplîndu-i păhărelul cu ţuică. Dinţii de aur îi luciră forţat. Nu ştia cum să interpreteze refuzul poliţistului de a intra în casă. Era o simplă toană, sau comisarul îl bănuia cu ceva? Ridică şovăitor paharul. Să fie într-un ceas bun!

Comisarul ciocni cu el plictisit, ignorîndu-l pe şeful de post. Nu-i plăcea să stea la aceeaşi masă cu subalternii, mai ales la băutură.

— Ce face Dinescu? se răsti la jandarm. Nu i-ai spus să vină urgent?

— Ba da. Mă mai duc o dată să-l iau.

— Lasă... îl opri comisarul cuprins brusc de o apatie fără motiv. Mai bine caută-l pe omul ăla de care mi-ai vorbit pe drum.

— Ifrim?

— Da Adu-l aici.

Jandarmul se ridică grăbit, îşi aranjă ţinuta şi se îndreptă uşurat spre poartă. Atitudinea distantă a comisarului îl făcuse să se întrebe mereu dacă nu greşise cu ceva în timpul anchetei. Oricum, nu e bine să stai prea mult în ochii şefului.

Ilie Toader tăie cîteva felii de pîine şi împinse farfuria cu brînză mai aproape de comisar.

— Serviţi, n-aţi mîncat deloc. Îi spun muierii să pregătească şi un pui la ceaun. Într-o juma' de oră-i gata.

— Nu-i nevoie, refuză categoric comisarul. Ochii i se opriră asupra micii legături de la chimirul ţăranului. Prinse într-un inel, cîteva obiecte miniaturale, lucrate fără îndemînare: o seceră, o secure, un cuţit şi alte cîteva de o formă incertă.

Ilie Toader îi observă curiozitatea.

— Apără de rele... ştiţi, de cînd cu strigoii... dumneavoastră poate nu credeţi, da' eu era cît pe ce s-o păţesc... nu mai am linişte de luni de zile...

— Dumneata crezi că strigoii l-au omorît pe Simion?

— D'apăi cine? Eu am încercat să-l opresc da' n-a vrut să asculte Fierbea sîngele în el...

— Şi dumneata cînd ai văzut nălucile astea?

— Acu vreo două luni. Veneam de la oraş cu căruţa, începu ţăranul să istorisească înfrigurat, mă prinsese noaptea pe drum. Eram în dreptul

stejarului cînd am văzut deodată cum se despică norii şi cîmpul se umple de lumină. Scînteia în toate culorile, îmi sălta inima de bucurie. Abia cînd am simţit mirosul de usturoi m-a fulgerat gîndul că trebuie să fie o născocire a Satanei. M-am închinat de trei ori şi am dat bice cailor. O singură dată am privit înapoi. Strigoii pluteau pe raze şi îmi făceau semne să vin la ei. Am rostit „Tatăl nostru" pînă ce am ajuns în sat. Numai aşa am scăpat. Dacă nu-mi ajuta Dumnezei m-ar fi pocit, sau m-ar fi omorît ca pe Simion...

Comisarul rămase pe gînduri. Credinţa cu care vorbise bătrînul îi dădea o senzaţie de nesiguranţă. Într-un fel şi Cîrciu se comportase la fel. Să fie posibilă o coalizare a întregului sat în susţinerea poveştilor cu strigoi pentru a-l ascunde pe adevăratul făptaş? De ce o făceau? Fuseseră duşi în eroare sau erau în deplină cunoştinţă de cauza? Îşi aminti cu neplăcere că la un moment dat şi el fusese înclinat să creadă în fantasmagorii. Se încordă sub violenţa unei crampe la stomac

— În sat n-ar fi avut nimeni interes să-l omoare pe Simion Vanghele? întrebă aparent într-o doară.

— Avea duşmani, da' nu erau oameni care să-i ia viaţa...

Comisarul deveni atent.

— Cine îl duşmănea?

— Păi chiar şi Ifrim a sărit cu cuţitul la el.

— Cînd asta?

— Aseară. Simion se cam dăduse la Maria, muierea lu' Ifrim...

Ilie Toader se opri aducîndu-şi aminte că el însuşi îl aţîţase pe Ifrim, vorbind cu subînţeles de femeia lui. Poliţistul nu trebuia să afle. Cine ştie pe cine va găsi vinovat pînă la urmă?

Comisarul îi sesiză ezitarea

— Dumneata crezi că Ifrim ar fi putut să-l omoare?

— Da' de unde! E slab la minte. Se înfurie el repede, da nu-i în stare să taie nici măcar un pui. Umblă toată ziua pe cîmp şi stă cu ochii pe cer

— Aseară l-a ameninţat pe Simion cu moartea?

— Nu, i-a potolit Cîrciu repede. Ifrim s-a dus la masa lui şi a început să bolborosească. Aşa face de la un timp. Lumea zice că i-au luat strigoii minţile.

Comisarul se întrerupse auzind poarta. Ilie Toader, bucuros că scăpase de întrebări, se ridică şi merse în întîmpinarea musafirului

— Poftiţi, domnule învăţător, poftiţi. Cîinele e legat.

Comisarul îl privi contrariat pe noul venit şi în acel moment avu prima

certitudine. Învăţătorul Viorel Dinescu, era, fără nici un dubiu, cea mai slabă fiinţă pe care o văzuse în viaţa lui. Cu un cap mai înalt decît Ilie Toader, corpul său filiform se menţinea ca printr-o minune în poziţie verticală. Faţa prelungă, osoasă, cu buzele mari, înroşite de frig, era dominată de doi ochi, bulbucaţi excesiv de ochelarii cu lentile groase. Învăţătorul se aplecă spre el, privindu-l ca prin ocularul unui microscop şi îi întinse mîna.

— Bună seara, domnule comisar. Iertaţi-mi întîrzierea.

Se aşeză pe bancheta din faţa poliţistului şi îşi trecu degetele prin părul răvăşit de vînt. Brusc, mişcările i se încetiniră. Ochii măriţi de efort încercau să desluşească ceva pe streaşina casei

— Ce-i acolo, domnu' Toader? Un craniu de cal?

— Da... o hîrcă... încuviinţă stînjenit bătrînul. Ştiţi...

— Ştiu, ştiu, împotriva strigoilor, zîmbi Dinescu

Comisarul se întoarse şi el spre casă. Într-adevăr, pe acoperiş, prins cu o sîrmă, craniul unui cal îşi căsca orbitele goale spre norii însîngeraţi ai asfinţitului.

Învăţătorul continuă cu siguranţa cunoscătorului.

— Mai trebuia frecat cu usturoi şi brîul fîntînii.

— L-am frecat. Am atîrnat şi în grindă cîteva funii, confirmă ţăranul oftînd. Da' tot mai aud noaptea şoapte la fereastră chemîndu-mă...

Comisarul asculta perplex. Dacă şi învăţătorul... un sat de nebuni! Sau poate voiau numai să-l înnebunească pe el. Ei bine, nu şi-au găsit omul!

Dinescu observă deruta poliţistului.

— Nu vă neliniştiţi, domnule comisar! Mă pasionează toate aceste credinţe şi obiceiuri. Strîng material pentru o lucrare mai amplă.

Comisarul se destinse. În sfîrşit, cineva cu care se putea înţelege. Îl nemulţumea totuşi faptul că Dinescu îi sesizase momentul de slăbiciune şi redeveni sobru.

— Domnule învăţător, vreau să vă pun cîteva întrebări legale de moartea lui Simion Vanghele.

— La dispoziţia dumneavoastră

— Da... hm... am înţeles că dumneavoastră aţi descoperit cadavrul.

— Exact. Mă duceam la Deleni, la gară, să iau nişte cărţi. În fiecare lună primesc un colet de la un anticar al meu. De data asta am avut surpriza să găsesc cîteva volume realmente interesante: „Astronomia" lui Flammarion, două romane de Cyrano de Bergerac. „La pluralié des mondes habités" tot de Flammarion.

— Bine, bine, îl întrerupse comisarul. Mă interesează cum aţi văzut

mortul tocmai de pe drum.

— Nu eram pe drum cînd l-am observat. Făcusem un mic ocol pînă la stejarul acela singuratic. O clipă, mă explic imediat. Mai întîi trebuie să ştiţi că spaima sătenilor nu este fără temei. De la un timp se petrec lucruri extraordinare în locul acela. Am înţeles că vi s-a povestit deja. Vă înţeleg suspiciunea. Nici eu n-am crezut la început. Azi noapte însă am văzut că cerul devine luminiscent şi cum tot aveam drum pe acolo, m-am apropiat. Nu vă puteţi închipui ce senzaţie am avut privind eu însumi la fiinţele acelea. O bucurie inexprimabilă în cuvinte, o eliberare, am simţit că şi eu sînt o parte a acestui univers minunat şi de necuprins... După ce totul a dispărut, singurul lucru pe care l-am observat era o urmă circulară de iarbă arsă. Şi, bineînţeles, cadavrul lui Simion.

Comisarul se lămurise. E adevărat, învăţătorul vorbea ca un om inteligent, unele dintre afirmaţiile lui păreau chiar credibile, însă pe el nu-l mai putea înşela nimeni acum. Vru să-i mai pună o întrebare, dar nu mai avu timpul necesar. Dinescu se ridică brusc în picioare, gesticulînd cu febrilitate

— Domnule comisar, e fantastic ceea ce se întîmplă acolo! Am răsfoit astăzi cărţile lui Flammarion. Sînt convins că fiinţele pe care sătenii le denumesc „strigoi” sînt reprezentanţii unei alte lumi. O planetă pierdută în imensitatea cerului, un univers paralel cu al nostru, nu ştiu dar ei există! Vă rog, nu mă întrerupeţi! Simt nevoia să vorbesc, să-mi limpezesc gîndurile. Domnule comisar, vă daţi seama? Nu sîntem singuri! Cred că tocmai acest lucru încearcă şi ei să ni-l comunice! Nu-mi dau seama cum de au reuşit să proiecteze imaginile acelea. Dacă sînt numai simple imagini... Cercul de iarbă pîrjolită, mirosul de ozon, muzica pătrunzătoare. Nu pot să mi le explic. Ştiinţa lor este extraordinar de avansată. Mă gîndesc mereu la credinţa sătenilor în strigoi. De unde au izvorît superstiţiile astea? Eu sînt convins că tot din asemenea apariţii pe care oamenii nu au putut să le priceapă. E de datoria noastră să încercăm să răspundem mesajului. Trebuie să găsim o modalitate prin care să le demonstrăm că îi înţelegem...

Comisarul îi urmărea disperat peroraţia. Singurul său gînd era să găsească un pretext pentru a-i curma cît mai repede discursul. Dinescu însă, înfierbîntat, nu se oprea nici măcar să răsufle.

— Am citit o mulţime de cărţi, domnule comisar, voi merge în biblioteci, în arhive, pînă la urmă se va găsi o cale de comunicare, trebuie să existe această cale!... Domnule comisar! Încă o clipă, vă rog!... Termin îndată...

Ilie Toader se apropie stînjenit de el şi îi umplu păhărelul cu ţuică. Simţea că e supărat.

— Domnu' învăţător, eu cu mintea mea proastă n-am priceput prea multe. Da' ştiu că dumneavoastră aveţi dreptate.

Se aşeză la masă şi talismanele de la chimir îi sunară abia auzit.

Dinescu zîmbi absent. Ochii săi miopi se uitau în gol, spre cerul înroşit de ultimele raze ale soarelui.

*

Ifrim mergea senin pe mijlocul uliţei. Părul lui blond cîrlionţat lucea în lumina de miere a soarelui şi ochii albaştrii, larg deschişi, sorbeau cu nesaţ priveliştea lumii, de parcă abia acum i-ar fi descoperit frumuseţea. Aerul răcoros şi limpede amplifica el însuşi strălucirea caselor, a clăilor de fîn, a copacilor cu coroanele îngălbenite. De neînţeles cît de orb fusese pînă acum. Ani de zile trăise în mijlocul acestor minunăţii fără să le cunoască, zi de zi le privise fără să le vadă, clipă de clipă le respirase fără să le simtă mireasma. Tremurul unei pete de lumină în apa din jgheabul pentru animale, fornăitul aburos al unui cal, zgomotul găleţii scufundate în fîntînă, legănarea vitelor ce pasc alene scuturîndu-şi tălăngile şi atîtea alte miracole aflate la fiecare pas.

*

În faţa cîrciumii lui Anghel, cîţiva bărbaţi stăteau pe trunchiurile lustruite de atîta folosinţă. În ciuda aerului răcoros, lumina densă a soarelui îi reţinea încă afară, se adunaseră în jurul lui Ilie Toader să afle ce descoperise comisarul.

— Nici nu vrea să audă de strigoi. Domnu' învăţător Dinescu l-a luat pe ocolite, da' nici dînsul n-a putut să-l convingă.

— Lasă, bre, cînd l-or pocni şi pe el să vezi cum o să creadă, izbucni înciudat un tînăr negricios cu buză de iepure.

— De-o mai putea, oftă vecinul lui Ilie Toader... Simion tot aşa rîdea...nici nu voia să asculte...

Dumitru Antim trase un gît de ţuică din sticla aflată în mijlocul lor şi îşi frecă palmele să se mai încălzească. Vorbi răguşit, parcă împotriva voinţei lui.

— Măi, oameni buni, şi dacă domnul comisar are dreptate?

Ţăranii încremeniră, privindu-l pe sub sprîncene cu neîncredere.

— Cum adică?

— Aşa bine. Dacă are dreptate?

— Vrei să zici că nu ne bîntuie strigoii?

— Ba bine că nu! Doamne păzeşte-mă! se închină înfiorat omul. Două vite mi-au îmbolnăvit...

— Atunci?

Ţăranul se opri îngîndurat şi îi privi pe rînd, pătrunzător.

— Dacă l-a omorît cineva din sat? Cineva care ştia că lumea o să dea vina pe strigoi?

Oamenii îşi plecară frunţile. Cele spuse de Dumitru Antim nu păreau vorbe aiurea. Cu cît se gîndeau mai mult înclinau să-i dea dreptate. Şi totuşi...

— Cine să-l fi omorît?

— Parcă n-avea cine?! Din cîte mi-aduc aminte şi fetei matale îi cam purta sîmbetele.

— Tu vorbeşti, mă? Ai uitat cum te-a tăvălit prin noroi doar fiindcă nu i-au plăcut ochii tăi?

Ilie Toader se ridică, făcîndu-le semn să se liniştească şi rosti cu glasul uscat.

— Comisarul se pare că-l bănuie pe Ifrim.

— Pe prostu' ăla? se miră negriciosul cu buză de iepure. Ăla-i om să-l omoare pe Simion?

— Ai uitat c-a scos cuţitu' la el? îi aminti un tînăr roşcovan cu faţa plină de pistrui. Abia l-a potolit domnu' Cîrciu

— Abia l-a potolit domnu' Cîrciu, îl îngînă zeflemitor negriciosul. Crezi că avea curaj să mai facă un pas? Îl bătea Simion de-l lăsa lat. N-ai văzut că i-a luat muierea şi prostu´ nu zicea nimic?

— De unde ştiţi voi ce-o fi fost în sufletul lui? vorbi pentru prima dată, cu jumătate de gură, un căruţaş bătrîn.

— Hai, bre, că mă faci să-i plîng de milă, abia catadicsi negriciosul să-l ia în seamă.

Dumitru Antim rosti cumpănindu-şi cuvintele.

— Ifrim e singuru´ care putea să-l urmeze **acolo...**

Oamenii tăcură. Într-adevăr, niciunul dintre ei nu s-ar fi încumetat să înfrunte strigoii. Ifrim însă părea că abia îi aşteaptă. Ori de cîte ori se albăstrea cerul, el tremura de bucurie în nebunia lui. Probabil nici nu-şi dădea seama că putea fi strivit ca o gînganie neînsemnată.

— În seara aia a rămas la cîrciumă, spuse Ilie Toader din nou cu părerea de rău că îl aţîţase atunci.

— Ba nu, îşi aminti negriciosul. A plecat după vreo juma' de ceas. Ce dracu', nea Toadere, doar mata ai vrut să-l mai ţii la masă. Avea timp berechet să-i ia urma lui Simion.

— Era prea slab la minte ca să poarte pică cuiva.

Dumitru Antim vorbi din nou, cu greutate, apăsînd cuvintele.

— Tu n-am spus că Ifrim l-a ucis. Ci doar că în noaptea aia a fost **acolo.** Prea umblă aiurea de două zile. E limpede că strigoii i-au sucit minţile.

Tăcerea se înstăpîni din nou în faţa cîrciumii. Nu dură mult. Fu risipită de călcătura unor bocanci grei.

— Ziua bună, salută arţăgos şeful de post. L-aţi văzut pe Ifrim? De-aseară îl caut. Domnu' comisar vrea să-i ia un interogatoriu.

— La găsit vinovat? întrebă cu teamă Ilie Toader

— Nu. Încă facem cercetări, îl lămuri jandarmul cu superioritate.

Tînărul roşcovan sări brusc de la locul lui.

— Hei, vorbiţi de lup şi...

Se uitară cu toţii în susul uliţei. Ifrim venea spre ei cu faţa luminată de zîmbet. Ochii îi erau nefiresc de mari şi limpezimea lor le strecură un fior de stînjeneală. Mersul îi era însoţit de un clinchet ce devenea tot mai perceptibil.

— Ce dracu' şi-a pus la picioare? întrebă negriciosul privind ţintă către el.

— Clopoţei... îl lămuri bătrînul căruţaş.

— De ce?

— Poate ca să nu calce gîzele din drum... au şi ele un suflet...

— E nebun, rîse înveselit negriciosul, chiar că e nebun.

— Cine poate să ştie... murmură bătrînul, ridicîndu-se.

*

— Lăsaţi-ne singuri, ordonă comisarul, apoi adăugă cu gînd ascuns: Dumneavoastră puteţi rămîne, domnule învăţător.

Primarul, un om rotofei, cu sprîncenele stufoase, împreunate, se retrase privindu-l cu invidie pe Dinescu. Învăţătorul se aşeză pe canapeaua de lemn de lîngă perete. Ochii lui bulbucaţi îl cercetau cu o nedisimulată curiozitate pe Ifrim. Ţăranul stătea zîmbitor pe taburetul din faţa biroului.

Şeful de post rămăsese la uşă, în picioare.

Comisarul se lăsă pe spate privind ţintă la Ifrim. Îl intriga seninătatea acestuia, faptul că nu se arăta cîtuşi de puţin intimidat de prezenţa unui funcţionar superior al poliţiei.

— Eşti cam greu de găsit, cetăţene.

— N-am ştiut că mă căutaţi

— Cum aşa? se prefăcu mirat poliţistul. De aseară umblă Cîrciu după dumneata.

— Am fost pe dealul Codrunului. E minunat noaptea acolo... cerul acoperit cu o puzderie de stele.

— Bine, bine, îl întrerupse comisarul simţind că îşi pierde răbdarea. Te-am chemat în legătură cu moartea lui Simion Vanghele.

O umbră de regret apăru pe faţa lui Ifrim. Vorbi absent, cu ochii pironiţi în gol.

— Îmi pare rău, domnule comisar. M-am lăsat pradă patimilor, l-am urît şi l-am blestemat fără să mă gîndesc că e şi el un om acolo, făcut din carne şi suflet ca şi mine. Acu´ nu mai pot să-i cer iertare...

Comisarul nu reuşi să-şi ascundă zîmbetul de satisfacţie. Ceea ce spusese ţăranul echivala cu o mărturisire. Se hotărî să-l ia din scurt.

— Ce ai făcut în noaptea de marţi spre miercuri?

— Am fost la cîrciuma lui Anghel.

— Ştim asta. După ce ai plecat de acolo.

— I-am luat urma lui Simion pînă la stejarul singuratic. Dădu din cap cu tristeţe. Voiam să-l ucid.

Şeful de post înmărmuri cu gura căscată. Chiar şi învăţătorul simţi un fior de nelinişte urcîndu-i pe şira spinării. Avea pentru Ifrim o simpatie instinctivă, chiar dacă omul părea uneori cam slab de înger.

Comisarul decise că n-avea nici un rost să mai prelungească tatonările.

— Tu l-ai omorît. Nu-i aşa? Fii sincer, la proces se va ţine seama de asta.

— Nu, păcatul ăsta nu-l am pe suflet. E-adevărat, am sărit la el, da’ nu l-am mai ajuns.

— Vrei să spui că s-a omorît singur? se enervă comisarul.

— Nu.

— Atunci cum a fost?

Chipul lui Ifrim se transfigură de emoţie. Clipele acelea, deşi umbrite de moartea lui Simion, îi bucurau şi acum inima.

— Eram la rădăcina stejarului şi priveam tulburat la fiinţele acelea venite din cer. Uitasem de Simion şi de gîndul meu nebunesc. Deodată, l-am văzut cum ia o bîtă de jos şi se repede la **ei.** Sărmanul, îl orbise patima aurului. M-am speriat de moarte cînd am înţeles ce vrea să facă. M-am repezit la el. Da' nu l-am mai prins. L-am văzut cum intră în cercul de raze şi începe să urle cu mîinile la cap. Tremura din toate încheieturile. După cîteva clipe a căzut la pămînt ca un butuc. Eu rămăsesem în genunchi şi plîngeam de necaz văzînd oraşul acela minunat cum se acoperă de ceaţă şi dispare cu încetul. Abia tîrziu m-am tîrît către el şi i-am zărit tîmpla spartă de un bolovan. Asta e, domnule comisar... Şi ce mă doare cel mai mult e că nu ştiu dacă **ei** au să mai vină vreodată. Se uită cu tristeţe la poliţist, apoi spre Dinescu. În ochi îi apăru o scînteie de însufleţire. Au să vină, domnule învăţător, nu-i aşa că au să vină?

— Da, Ifrime, se vor întoarce, îl asigură Dinescu, ştergînd cu batista lentilele aburite ale ochelarilor.

Comisarul se ridică înfuriat. Începea să-l exaspereze îndărătnicia cu care ţăranii susţineau povestea asta absurdă. Pînă şi idiotul acesta, de a cărui vinovăţie era aproape convins, se încăpăţîna să îndruge aceleaşi inepţii! Nici măcar nu putea să menţioneze în raport aşa ceva! Prefectul l-ar da pe uşă afară. La gîndul ăsta simţi că se sufocă. Lasă că-i va dibui el pe toţi. Au să-şi plîngă de milă! Îi va zdrobi cît de curînd şi fără cruţare! Deocamdată trebuia să-şi stăpînească nervii.

— Cîrciule, strigă veninos la jandarm, ia-l de-aici! Şi stai cu ochii pe el!

— Am înţeles. Domnule comisar!

Ifrim se ridică absent şi îl urmă pe jandarm. Dinescu tăcea, preocupîndu-se mai mult decît era nevoie de ochelarii lui.

Comisarul se trînti din nou pe scaun încercînd să-şi recapete răsuflarea normală. După un timp se adresă învăţătorului, fixîndu-l cu ochii îngustaţi.

— Cine le-o fi băgat în cap chestia asta cu nălucile venite din cer, domnule învăţător?

Dinescu sesiză insinuarea şi se feri să răspundă. Îşi dădea perfect de bine seama că orice încercare de a-l convinge pe poliţist de adevărul faptelor era dinainte sortită eşecului. Îşi puse ochelarii încercînd să pară cît mai destins şi vorbi pe un ton neutru.

— Ştiţi, domnule comisar, tocmai mă gîndeam la Ifrim. Dacă el a comis crima, de ce nu s-a folosit de cuţit? Era mult mai normal.

În liniştea de-o clipă, ţipete de jale se auziră de undeva din sat. Dinescu

profită de întrerupere şi se ridică.

— Începe ultima noapte de priveghi. Mîine îl înmormîntează pe Simion...

*

Comisarul se opri în mijlocul curţii. Oamenii îl priviră neprietenoşi, ca pe un străin ce le tulbură obiceiurile, dar nu îndrăzniră să-i spună nimic. Rămaseră tăcuţi, ca nişte statui cu feţele iluminate de flăcările rugului. Trosnete seci, de lemn carbonizat, însoţeau roiurile de scîntei ce se înălţau către cerul negru, presărat cu stele. În partea stîngă a potecii, la rădăcina unui nuc, erau puse cîteva scăunele, o masă lungă, plină de farfurii cu bucate şi ulcele de vin şi un pat pe care erau aşezate cu grijă hainele mortului. Printre crengi, legaţi cu sfori, atîrnau colaci şi sticle de vin. Uşa casei era deschisă larg, lăsînd să se vadă masa pe care zăcea Simion. O bătrînă îndoliată se lăsă în genunchi la marginea ei şi începu un bocet sfîşietor. Oamenii îşi făcură cruce.

Comisarul avu o senzaţie de stînjeneală. Poate şi din cauza mirosului de tămîie şi de lumînări arse ce plutea în aer. Venise crezînd că va desluşi un crîmpei de discuţie, o privire complice, un gest sau orice alt amănunt revelator pentru anchetă, dar sobrietatea celor din jurul său era de parte de a-l încuraja. Se întoarse să plece, dar renunţă văzîndu-i la cîţiva paşi în spatele său pe Dinescu şi pe şeful de post. Cei doi nu îndrăzniră să se apropie de el.

Oamenii se răsuciră unul cîte unul cu feţele spre poartă. Poliţistul îi cercetă intrigat, neînţelegînd mişcarea. Se uitau spre drumul ce se pierdea departe, la poalele colinelor abia conturate în întuneric. Păreau că aşteaptă ceva. Comisarul se nelinişti. Curînd desluşi o muzică stranie, cadenţată, de buciume şi fluiere. O procesiune ciudată apăru pe uliţă, înaintînd cu paşi măsuraţi. Figuri monstruoase, capete uriaşe, cu părul şi bărbile încîlcite. Chipuri de bătrîni, nefireşti pentru trupurile viguroase ce simulau doar lentoarea. Poliţistul veni alături de Dinescu şi de şeful de post. Învăţătorul îi sesiză crisparea.

— E cortegiul de unchiaşi. Vin la priveghi.

Comisarul se relaxă. Nu-l interesa ceremonialul. Reîncepu să-i urmărească pe cei din curte.

Flăcăii mascaţi intrară pe poartă la pas de toiag. Erau nouă la număr. Înconjurară rugul şi încremeniră în lumina pîlpîitoare a flăcărilor. La un

moment dat, unul dintre ei făcu un semn şi se prinseră de mîini începînd să se urnească monoton, de la stînga la dreapta. Călcau apăsat, apoi săltau cu o uşurinţă surprinzătoare, repetînd mereu aceleaşi gesturi rituale. Mormăituri înfundate, de neînţeles, se făcură auzite în cercul lor. Deodată izbucni un strigăt violent ce se transformă treptat într-o incantaţie obsedantă.

Omule-pomule,
Nu te milui,
Nu te jelui,
Bucură-te bucură
Că rădăcina ta
Murind în pămînt
A prins în cer
Şi lutul tău
S-a încurat
De unde-a venit
În vis liniştit.
Bucuraţi-vă bucuraţi
Şi voi ceilalţi,
Oamenilor-pomilor
Femei şi bărbaţi,
Beţi şi mîncaţi,
Cîntaţi şi jucaţi,
Că Simion n-a răpus,
E numai dus,
E numai întors
În lumea ce-a fost.

Melodia sobră îi captă atenţia comisarului, dar nu într-atît încît să nu observe tresărirea şefului de post. Ochii lui Cîrciu se opriseră asupra unei femei înveşmîntate în negru ce urmărea încremenită hora din jurul focului. Deşi stătea retrasă în umbră, cu faţa pe jumătate acoperită de broboadă, ochii umezi, inundaţi de o tristeţe copleşitoare, îi mărturiseau tinereţea. Cîrciu simţi pe umăr mîna comisarului şi se întoarse.

— E Maria, nevasta lu' Ifrim.

— Ce caută aici!

Rînjetul jandarmului şi uitătura scurtă spre odaia în care zăcea mortul fură edificatoare. Poliţistul se retrase încet spre poartă, pentru a putea

urmări mai bine ce se petrece în curte. Presimţea că nu venise degeaba.

Unchiaşii rupseră hora şi se răspîndiră printre oameni. Băteau cu toiegele în scaune, în masa de sub nuc, unul veni spre poartă şi o lovi de cîteva ori, alţi trei urcară treptele pridvorului şi bătură uşa, stîlpii casei, sicriul din lemn de brad umplut cu bucate şi aşezat lîngă uşă. Se adunară apoi cu toţii şi merseră la masa cea lungă, întinsă în curte. Se aşezară în jurul ei şi începută să se ospăteze în liniştea tulburată doar de trosnetul focului.

Lacrimi de durere se iviră în ochii umbriţi ai Mariei. Comisarul o urmărea încordat. Tresări auzind chiar în spatele lui scîrţiitul porţii. Cîţiva dintre sătenii mai apropiaţi se răsuciră şi ei, cu feţele mohorîte.

În pragul porţii apăruse Ifrim. Era liniştit. În ochii lui larg deschişi se oglindeau pîlpîirile focului.

— Am venit să-mi cer iertare, spuse cu o voce egală, simţind ostilitatea oamenilor. Am să mă rog lui Simion ca unui frate al meu, pe care l-am urît în loc să-l iubesc.

Sătenii îl ascultară bănuitori şi numai cîţiva bătrîni părură convinşi de sinceritatea lui. Comisarul fu cuprins de îngrijorare. Lucrurile evoluaseră aşa cum îşi dorise, totuşi nu avea de gînd să asiste la acte de violenţă. Iar Ifrim, cu prezenţa lui acolo, cu discursurile lui despre iubirea aproapelui, nu făcea decît să-i întărîte şi mai mult pe ţărani.

Maria ţîşni din umbră şi colţurile broboadei căzură dezvelindu-i faţa. O vînătaie urîtă îi păta obrazul sub ochiul drept. Ţipă cu o ură crîncenă.

— Ticălosule! Îndrăzneşti să vii aici după ce l-ai ucis?!

Ifrim o privi cu milă, ca pe o fiinţă sărmană ce trebuie ocrotită. Oamenii însă începură să vocifereze. Cu pumnii strînşi, cu ochii întunecaţi de furie se apropiau de Ifrim, îndemnîndu-se unii pe alţii Un bulgăre de pămînt zbură din direcţia unui negricios cu buză de iepure şi îl lovi pe Ifrim în obraz.

Speriat, şeful de post sări în faţa mulţimii.

— Potoliţi-vă, mă! Ce, aţi înnebunit?!

Oamenii ezitară să-i dea ascultare, cîţiva îl înjurară că apără un ucigaş, dar privirea autoritară a comisarului, ce veni alături de el, îi determină să rămînă pe loc.

— Du-te acasă, Ifrime, îi aruncă şeful de post fără să se uite la el.

Ifrim înţelese că nu mai avea ce căuta acolo. Ieşi pe poartă gîrbovit, abia tîrîndu-şi picioarele. Sătenii se risipiră şi ei prin curte, în grupuri, murmurînd încă aprinşi. Din cînd în cînd priveau spre Maria. Femeia îşi

lega broboada cu mîinile tremurătoare. Brusc izbucni în plîns şi se repezi afară din curte să scape de ruşine.

Dinescu observă cu strîngere de inimă expresia de mulţumire de pe chipul comisarului.

Odată trecut momentul de tensiune, poliţistul se destinse. Nu mai avea nici un dubiu în legătură cu cel ce săvîrşise omorul. Compunea deja în minte raportul prin care îl va anunţa pe prefect de încheierea anchetei.

— Cîrciule, mîine dimineaţă să cauţi pe cineva ca să ducă o scrisoare la gară.

— Am înţeles, domnule comisar.

Învăţătorul se apropie, deşi ştia că intervenţia lui era zadarnică.

— Domnule comisar, nu credeţi că femeia a vorbit aşa într-un acces de isterie? Tot satul ştie că se încurcase cu Simion.

Poliţistul se uită la el de parcă ar fi privit prin sticlă. Nici măcar nu se mai enervă. Pentru el totul era clar acum.

*

Ifrim umblă mult timp prin răcoarea nopţii înainte de a se întoarce acasă. Ieşise din sat, paşii îl duseră pe cîmp, merse fără ţintă pînă ce îi amorţiră picioarele. Doar el, pămîntul şi cerul plin de stele. O pace adîncă îi coborîse în suflet. Era şi el o fărîmă din universul acesta minunat şi nu cea mai neînsemnată. Uitase ameninţările ţăranilor, înverşunarea Manei, durerea din obraz. Patimile mărunte dispăruseră alungate de liniştea nesfîrşită a pămîntului. Doar arareori, cînd se oprea să privească spre casele răzleţite ale satului, simţea înlăuntrul lui fiorul rece al singurătăţii...

În casă, lampa ardea. Maria nu se culcase. Bărbatul urcă treptele pridvorului şi intră în odaie Nu înţelese din prima clipă ce se petrece. Femeia era tot în veşmintele de doliu şi robotea ceva aplecată deasupra patului. Auzise zgomotul uşii, dar nu reacţionă. Ifrim se aşeză ostenit pe scaunul de lîngă fereastră. În pat văzu o boccea cu haine pe care Maria se chinuia s-o lege. Pricepu ce are de gînd. Oftă şi îi vorbi domol, ca unui copil.

— Ce vrei tu, Marie, să faci? Unde să te duci? Crezi că la ai tăi o să-ţi fie mai bine? Am trăit atîţia ani împreună... Ce-a fost a fost. De ce să ne mai amărîm unu pe altul?...

Femeia nu părea să-l audă. Termină de făcut bocceaua şi îşi roti încă o dată privirea prin cameră. Ochii nu-i zăboviră nici o clipă asupra bărbatu-

lui. Se opriră pe fotografia de nuntă agăţată deasupra patului şi două lacrimi minuscule străluciră în ei.

— Rămîi, Marie. Te rog cu inima deschisă. Rămîi.

Femeia simţi că o îneacă plînsul. Se întoarse şi se repezi pe uşă, cu bocceaua bătîndu-i picioarele. Ifrim nu încercă s-o reţină. Se uită lung prin geam, urmărind-o cum se depărtează cu trupul scuturat de hohote înăbuşite.

Trecuse mult de miezul nopţii cînd se hotărî să-şi părăsească locul. Se urni de pe scaun şi îngenunche în pragul uşii cu fruntea înălţată spre cer.

*

Pe banca din faţa curţii sale, Ilie Toader şedea alături de Dumitru Antim. Alţi cîţiva bărbaţi stăteau pe bolovanii din marginea şanţului sau în picioare. Soarele trecuse de amiază.

— Dacă nu era comisaru', îl călcam în picioare! mormăi tînărul cu buză de iepure.

— Mai taci, bă, din gură, îl apostrofă Dumitru Antim.

— Ce, nea Dumitre, şi mata îi ţii partea?

— Nu ţin partea nimănui, da' nu-mi place cînd cineva vorbeşte fără să gîndească.

— Vrei să spui că eu... se înfierbîntă tînărul

— Şezi, bă, acolo. Şi voi, dacă Ifrim e nebun, trebuie să săriţi la el?

— E nebun sau numai se face? zise băietanul roşcovan ce se rezemase de gard. Parcă matale spuneai că pe Simion se poate să-l fi omorît cineva din sat.

Dumitru Antim se văzu încolţit şi dădu enervat din mîini neştiind ce să răspundă. Ilie Toader îi sări în ajutor, obsedat de gîndul că, dacă Ifrim va fi dovedit ca ucigaş, el va fi tras la răspundere pentru că îl aţîţase în seara aceea.

— Vă luaţi cu toţii după muierea aia! Ce, ea a fost acolo să vadă cum a murit Simion? S-a trezit vorbind ca proasta, de necaz că i-a murit ibovnicul.

— Atunci pentru ce a venit Ifrim să-şi ceară iertare?

— Da' dracu' ştie ce-o fi în mintea lui? Din noaptea aia nu mai e om ca toţi oamenii.

— Ba eu cred că e ăl mai sănătos dintre noi, vorbi arar un bătrîn uscăţiv, aşezat pe marginea şanţului. Ifrim s-a ridicat deasupra patimilor. I-am

văzut aseară lumina din ochi.

Oamenii îl ascultară uimiţi. Primul îşi reveni negriciosul.

— Bre, matale popă trebuia să te faci. Părintele Voronca nu vorbeşte aşa frumos nici după ce bea o vadră de vin.

Chiar şi Ilie Toader mormăi ursuz.

— Dacă o luăm tot aşa, mîine, poimîine o să zicem că-i sfînt...

— E un ucigaş, asta el, sări negriciosul cu arţag. Şi dacă vreţi să ştiţi, comisarul o să-l ridice chiar azi. Dom' Cîrciu mi-a zis.

Dumitru Antim încuviinţă şi el din cap ştirea. Oamenii se agitară şi bătrînul le simţi înverşunarea. Oftă adînc fără a mai cuteza să vorbească.

Un sunet de clopoţei şi strigătele cîtorva copii se auziră din susul drumului. Priviră toţi într-acolo şi feţele li se aspriră.

Ifrim venea către ei cu aceeaşi seninătate pe chip. Copiii se ţineau după el atraşi de clinchetul clopoţeilor. Din cînd în cînd, cîte unul din ei se apropia pe furiş şi îl împingea sau îl trăgea de haină, depărtîndu-se apoi cu strigăte victorioase. Bărbatul zîmbea fără să le dea atenţie. Nimic nu-l mai putea atinge.

Sătenii îl priviră chiorîş. Fericirea lui fără motiv îi nedumerea şi îi scotea din sărite.

— O fi fost şi el la cimitir? întrebă cu ironie roşcovanul. Parcă nu l-am văzut.

— Nu-i întreg la minte, şopti Dumitru Antim, clătinînd din cap a părere de rău.

— Las' că-l aranjez eu, scrîşni înciudat cel cu buză de iepure, cîntărind în mînă un pietroi pe care îl culesese de pe marginea şanţului.

— Stai, bă. că loveşti copiii, sări un ţăran cu faţa bolovănoasă, zărindu-şi băiatul în urma lui Ifrim. Săică, treci încoace! N-auzi, mă, cînd te strig?!

Puştiul alergă speriat şi se opri la cîţiva paşi în faţa bărbatului. Ţinea capul plecat, frămîntînd cu mîinile un colţ al cămăşii, iar buza de jos îi tremura a plîns. Omul îi privi trupul firav şi fu cuprins de o duioşie neaşteptată, renunţînd să-l mai lovească. Ceilalţi copii se speriară şi ei de chemarea brutală a ţăranului şi se împrăştiată care încotro.

Ifrim se apropie şi îl privi pe ţăran în ochi.

— Lasă copilul să vină la mine. Sufletul lui e curat ca lumina soarelui. Patimile încă nu pot să-l atingă...

— Du-te, bă, de-aici, mormăi ţăranul confuz, strîngînd băiatul de umeri. Nu îndrăznea să se uite în ochii lui Ifrim. Vezi-ţi de drum.

— Nu te împotrivi. Învaţă de la copil. El ştie să se bucure... ochii lui văd...

Sătenii îl ascultau cu dușmănie. Doar bătrînul uscăţiv zîmbea cu inima tulburată. Ifrim îl zări şi se bucură.

— Dumneata înţelegi. Spune-le că am dreptate.

Negriciosul simţi că explodează. Mîna îi strîngea ca o gheară pietroiul.

— N-ai auzit, mă, ce ţi-a zis omu' ăsta? Vezi-ţi de drum! Nu-ţi ajunge că l-ai ucis pe Simion?!

Ifrim îl măsură din priviri ca pe un biet neputincios vrednic de milă.

— La ce bun atîta dușmănie?

Tînărul se încordă simţind că îi plesnesc tîmplele de furie. Liniştea lui Ifrim şi mai ales surîsul acela de neatins îl întărîtau peste măsură. I se împăienjeniră ochii văzîndu-l cum se uită la el, fără urmă de frică, neluîndu-i în seamă avertismentul. Muşchii picioarelor îi vibrau pregătiţi de salt.

Ifrim îi înţelese intenţia, ştia că nici unul dintre cei de faţă nu-i va lua apărarea, dar nu se feri. Aşteptă lovitura împăcat cu sine, cuprins doar de o nelămurită tristeţe.

În acel moment se făcură auzite strigătele unui ţăran ce venea în fugă pe uliţă, cu chipul desfigurat de spaimă.

— Fugiţi, oameni bum! Cîinele lu' nea Stan a scăpat pe uliţă! E turbat!

În urma lui, o mogîldeaţă neagră se mărea tot mai repede, înaintînd în salturi dezordonate.

Oamenii se ridicară speriaţi, uitînd de Ifrim. Chiar şi tînărul negricios aruncă bolovanul, şi se refugiară cît ai clipi în spatele porţilor. Cei mai mulţi intrară în curtea lui Ilie Toader căutînd înfriguraţi o coasă, o sapă, sau orice altceva cu care s-ar fi putut apăra.

Pe drumul devenit pustiu, doar Ifrim rămăsese liniştit, învăluit de lumina gălbuie a soarelui. Se întorsese cu faţa spre locul din care venea cîinele şi aştepta fără să facă nici o mişcare.

— E nebun. O să-l muşte, vorbi Dumitru Antim din spatele ulucilor cu o părere de rău pe care o simţea fără voia lui.

— Atîta pagubă! Un ucigaş mai puţin! mormăi tînărul negricios, înciudat că nu apucase să-l calce în picioare aşa cum ar fi vrut.

Bătrînul uscăţiv îşi făcu de cîteva ori cruce.

Dulăul ajunsese la cîţiva metri în faţa lui Ifrim. Se apropia încet, lătrînd cu botul negru plin de spumă. Ochii înroşiţi şi răi pîndeau mişcările omului ce stătea calm, în praful drumului

Bătrînul nu mai suportă încordarea şi îşi plecă fruntea în pămînt. Din

clipă în clipă aştepta să audă săritura şi mormăitul înfundat al fiarei ce îşi sfîşie prada. Şi totuşi lătratul cîinelui devenea din ce în ce mai slab, transformîndu-se într-un scheunat fără noimă. Abia cînd ţăranii începură să murmure uimiţi, se hotărî şi el să-şi ridice privirile. O bucurie pe care de mult nu o mai simţise atît de puternică îl cuprinse.

Ifrim era tot acolo, neatins, cu chipul surîzător. Doar ochii îi erau aburiţi de milă. La picioarele lui, cîinele se tîra încercînd să-i atingă cu labele vîrful opincilor. Scheuna jalnic şi se uita mereu în sus, la omul de lîngă el, de parcă ar fi aşteptat o mîngîiere nesperată.

— E un sfînt, murmuri bătrînul mai mult pentru sine. Ţăranii îl auziră, dar nu îndrăzniră să-l mai ia în derîdere. Nici măcar tînărul cu buză de iepure nu îi răspunse. Ieşiră cu toţii din curte neştiind ce să facă, încotro să se ducă. Evitau să-l privească pe Ifrim.

Brusc, o detunătură asurzitoare sfîşie liniştea. Oamenii tresăriră speriaţi şi văzură cîinele cum se zvîrcoleşte la picioarele lui Ifrim. Un fir de sînge vîscos îi brăzda blana neagră şi lucioasă. După cîteva spasme, încremeni inert. Ifrim se întoarse şi el, îndurerat.

În marginea drumului, Cîrciu cobora de la ochi puşca. Alături de el, comisarul stătea sobru, cu mîinile în buzunarele vestei.

— Nu trebuia, domnu' Cîrciu, rosti cu amărăciune Ifrim.

Şeful de post nu-l băgă în seamă. Îşi duse arma la spate şi se urni urmîndu-l pe comisar.

Poliţistul se apropie de Ifrim şi rosti glacial.

— Donose Ifrim eşti arestat pentru uciderea lui Simion Vanghele! Se întoarse apoi către jandarm şi îi ordonă:

— Cîrciule, du-l imediat la post!

— Am înţeles, domnule comisar!

Ifrim nu se împotrivi. Aruncă o ultimă privire spre cadavrul cîinelui sub care balta de sînge se lăţea mereu şi oftă adînc fără să mai spună ceva. Îl urmă pe Cîrciu liniştit, cu fruntea ridicată spre soare, bucurîndu-se de lumina lui aurie, neîntinată de nori.

Ţăranii îi urmăriri tăcuţi. Erau cuprinşi de o stînjeneală ce sporea ori de cîte ori se uitau spre cadavrul din mijlocul drumului. Doar tînărul cu buză de iepure mormăi ranchiunos.

— Bine că l-au săltat. Am scăpat de nebun.

— Potoleşte-te, mă, îl mustră Ilie Toader încruntat. Avem loc cu toţii în lumea asta...

Abia după ce rostise cuvintele se opri simţind tăcerea oamenilor din

jurul său. Nimeni însă nu-l luă în rîs.

*

Soba duduia răspîndind în încăpere o căldură sufocantă. Şeful de post îşi deschise copca vestonului, apoi se aplecă şi aprinse lampa. Prin geam se mai vedeau încă acoperişurile caselor înroşite de ultimele raze ale soarelui. Comisarul termină de aranjat valiza şi îi închise capacul.

— Într-o oră, două trebuie să găseşti o căruţă cu care să-l ducem la gară. Altfel pierdem trenul de noapte.

— Mă duc chiar acum, zise jandarmul, bucuros că în sfîrşit scăpase de balamuc. Peste două zile era botezul nepoţelului său şi el încă nu aranjase nimic. Deschise uşa repede, surprinzîndu-l pe învăţător, care tocmai se pregătea să intre. Renunţă imediat să-l mai întrebe ce căuta.

Comisarul nu-şi ascunse nemulţumirea.

— Ce doriţi? întrebă sec, aşezîndu-se pe scaun.

Învăţătorul privi spre colţul în care Ifrim se ghemuise apatic, sprijinindu-şi mîinile legate de genunchi, şi veni către masa din mijlocul odăii.

— Domnule comisar, vorbi cu o seriozitate pe care poliţistul încă nu i-o cunoştea, faceţi o mare greşeală.

— Asta se va lămuri la proces.

— Sînt convins. Tocmai de aceea am venit la dumneavoastră. Vă cer permisiunea de a vă însoţi. Vreau să depun mărturie pentru Ifrim.

Comisarul se enervă la culme auzindu-i pretenţiile, dar nu răbufni. Orgoliul său de poliţist corect îi domoli repede mînia. În fond, fiecare acuzat avea dreptul la o apărare. Şi oricum intervenţia învăţătorului nu avea sorţi de izbîndă. Dimpotrivă.

— N-am nimic împotrivă. Plecăm peste vreo două ore.

— Mulţumesc, domnule comisar, se înclină învăţătorul şi se retrase spre uşă. Înainte de a ieşi se uită din nou către Ifrim sperînd că îi va surprinde privirea.

Ţăranul însă încremenise în colţul lui, cu ochii apoşi, pironiţi în gol. Nu auzise discuţia celor doi şi nici nu-l interesa ce se va petrece cu el. O singură amintire îl tulbură întrucîtva încălzindu-i inima. La amiază, pe cînd îl aducea Cîrciu spre post, se uitase din întîmplare spre casa foştilor săi socri. În geam deslușise chipul Mariei urmărindu-l lung, fără să se ferească, cu ochii în lacrimi.

*

Discul de argint al lunii era suspendat deasupra colinelor din zare. Nori subţiri, ca nişte voaluri îndoliate, brăzdau cerul ţintuit cu stele de gheaţă. Caii înaintau mai mult din instinct, fornăind zgomotos şi fuioare de abur dens le ieşeau din nări, învăluindu-le capetele. Jandarmul renunţase să-i mai îndemne cu biciul. Îşi afundase bărbia în gulerul mantalei şi picotea pe capră cu ochii grei de somn. Abia aştepta ca drumul să se termine, să scape odată de comisar, de Ifrim, de hurducăiala căruţei şi să se întoarcă la culcuşul cald ce îl aştepta acasă. Alături de el, comisarul se străduia să-şi strîngă cît mai mult pardesiul. Răcoarea nopţii devenise pătrunzătoare dar nu reuşea să-i umbrească satisfacţia. Misiunea era îndeplinită, îl prinsese pe criminal, într-un fel chiar îl compătimea pe Ifrim că se lăsase orbit de gelozie, deşi îl irita încăpăţînarea acestuia de a nu-şi recunoaşte fapta, dar nu înţelegea nici acum de ce susţinuseră ţăranii cu atîta înflăcărare poveştile acelea cu strigoi. Se felicită în sinea lui că acceptase să-l ia cu el pe Dinescu. Învăţătorul era implicat mai mult decît s-ar fi părut şi la prefectură îl va supune unui interogatoriu sever. Strigătul depărtat al unei cucuvele îi întrerupse gîndurile. Jandarmul tresări şi pocni din bici îndemnînd caii. În căruţă, Ifrim stătea ghemuit, cu capul dat pe spate. Privea stelele, uimit de frumuseţea lor, fără să se gîndească la nimic altceva. Chiar deasupra lui, un astru pe care nu îl cunoştea clipea albăstrui şi, cu cît se uita mai mult la el, i se părea că se măreşte, că îşi sporeşte lumina făcînd să dispară toate celelalte stele din preajma lui. Un fior nelămurit îi străbătu şira spinării.

Cîmpul din dreapta se înălţă pe nesimţite într-o colină domoală. În vîrful ei, comisarul recunoscu stejarul singuratic ce se chinuia să-şi întindă spre cer crengile negre şi contorsionate. Îl desluşea foarte bine. Îşi ridică privirile şi văzu deasupra o stea de o mărime neobişnuită. Pulsa rece.

Caii fornăiră neliniştiţi şi smuciră căruţa trezindu-l de-a binelea pe şeful de post. Cîrciu îi struni încordat, neînţelegînd ce îi sperie. Văzu în dreapta colina şi la poalele ei unduirile abia perceptibile ale aerului, ca nişte flăcări albastre. Inima i se strînse şi mîna zvîcni instinctiv biciuind armăsarii.

— Domnule învăţător, uitaţi-i!... Vin din nou!... strigă gîtuit de fericire Ifrim.

Dinescu îşi potrivi ochelarii cu mişcări febrile şi se ridică în genunchi încleştîndu-şi mîinile pe marginea căruţei. Privea fascinat unduirile acelea

străvezii ce se ridicau tot mai sus, contopindu-se cu perdeaua de raze coborîtă din cer. Niciodată nu fusese atît de aproape.

— Opreşte caii! răcni poliţistul.

— Dar... Domnule comisar!... strigoii, or să ne omoare!

— Opreşte caii! Îţi ordon!

Jandarmul mai oscilă cîteva momente, dar sfîrşi prin a se supune. Armăsarii se zbătură în hamuri nechezînd tot mai rar. Se liniştiră curînd, ciulind urechile.

— Simţiţi, domnule comisar? vorbi învăţătorul tremurînd de emoţie, fără să se întoarcă. E miros de ozon. Îl recunosc, am făcut experienţe cu descărcări electrice în laboratorul şcolii...

Ifrim se ridicase şi el, incomodat de legătura de la încheieturile mîinilor şi privea hipnotizat, străbătut de o bucurie nemărginită. Uitase de cei de lîngă el şi urmărea cu pupilele nefiresc mărite jocul steluţelor argintii din interiorul coloanei.

Jandarmul nu îndrăznea să-şi ridice faţa din gulerul mantalei. Îşi făcea cruce cu degetele îngheţate de spaimă. Ridicat în picioare, cu o mînă pe umărul lui, comisarul privea înmărmurit. Nu crezuse nici o clipă în fantasmagoriile debitate de oamenii din sat şi ceea ce vedea acum îi depăşea puterea de înţelegere. Cutele frunţii îi dispărură una cîte una cînd observă cum se destramă ceaţa luminescentă. Un crîmpei de oraş, de o frumuseţe nemaivăzută, apărea printre aburi! Infinit mai minunat decît ceea ce îşi închipuise ascultînd descrierile exaltate ale oamenilor. Şi apoi fiinţele acelea sublime, plutind cu atîta uşurinţă, învăluite în raze... Se smulse brusc din reverie, stînjenit de bucuria ce i se infiltrase pe nesimţite în suflet. Se uită spre Ifrim şi pentru prima dată fericirea acestuia nu-l mai irită. Îl zgîlţîi pe jandarm şi ordonă cu glasul înăbuşit:

— Desfă-i legăturile! Haide, o dată! Desfă-i-le!

Jandarmul era mult prea speriat ca să mai pună vreo întrebare. Se conformă greoi şi reveni la locul lui.

Comisarul se aşeză şi el, încet, continuînd să se uite spre fiinţele acelea coborîte din stele. Oftă adînc şi se gîndi că va trebui să-şi calce pe inimă şi să stea mai mult de vorbă cu învăţătorul Dinescu. Poate îi va cere cu împrumut şi cîteva din cărţile despre care îi pomenise la prima lor întîlnire.